

Kontrollvägledning djurhälsopersonal

Fastställd den 21 december 2023

Versionshistorik

Version	Datum	Beskrivning	Signatur	Ändring gjord av
0.1	2023-12-21	Beslutad	AC	

Innehåll

1 Inledning.....	5
1.1 Syfte med denna kontrollvägledning.....	5
1.2 Beskrivning av kontrollområdet.....	5
1.3 Syfte med kontrollen.....	5
2 Kontaktfunktioner/ kontaktpersoner.....	6
2.1 Kontaktfunktioner/kontaktpersoner vid Jordbruksverket.....	6
2.2 Information om andra lämpliga kontaktpersoner/myndigheter/organ.....	6
3 Definitioner.....	7
3.1 Offentlig kontroll.....	7
3.2 Operativ kontroll.....	7
3.3 Kontrollobjekt.....	7
3.4 Djurhälsopersonal.....	8
3.5 Djurens hälso- och sjukvård.....	8
3.6 Kontrollpunkter.....	8
3.7 Andra begrepp.....	8
4 Tillämplig lagstiftning.....	9
4.1 Kort beskrivning av regelverket.....	9
4.2 Referensmaterial.....	10
5 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet.....	11
5.1 Beskrivning av Jordbruksverkets ansvar.....	11
5.2 Övergripande beskrivning av länsstyrelsernas ansvar.....	11
5.3 Övergripande beskrivning av övriga myndigheters ansvar.....	12
6 Kontrollobjekten.....	12
6.1 Kort beskrivning av kontrollobjekten.....	12
6.2 Övriga yrkesverksamma personer.....	12
7 Riskanalys.....	13
7.1 Den operativa kontrollen ska grundas på riskanalys.....	13
8 Hur förbereds den operativa kontrollen?.....	14
8.1 Kontrollplan för den operativa kontrollen.....	14
8.2 Framtagande av kontrollprotokoll (checklista) med kontrollpunkter.....	14
8.3 Förberedelse av den operativa kontrollen.....	15
8.4 Möjligheter till samordnad operativ kontroll.....	15
8.5 Centrala register tillgängliga för den operativa kontrollen.....	15

9	Genomförande av den operativa kontrollen	16
9.1	Föranmälan	16
9.2	Genomförande av kontrollen	18
9.3	Dokumentationskrav	18
10	Hantering av avvikelser som konstateras vid den operativa kontrollen	19
10.1	Kontrollmyndighetens ansvar att följa upp avvikelser	19
10.2	Vilka avvikelser som bör innebära ett förnyat besök (toleransnivå etc.).....	19
10.3	Förelägganden	20
10.4	Disciplinpåföljd och återkallelse av behörighet m.m.	20
10.5	Överprövning av beslut	21
10.6	Åtalsanmälan.....	21
11	Jordbruksverkets behov av uppföljning.....	22
11.1	Generell beskrivning av behovet.....	22
11.2	Lämplig form för återrapportering.....	22
12	Avsnitt om kontrollpunkter	22
12.1	Kontrollpunkterna	22
12.2	Samverkan inom kontrollområdet	22

1 Inledning

1.1 Syfte med denna kontrollvägledning

Jordbruksverket ger med denna kontrollvägledning råd och stöd åt den personal på länsstyrelsen som planerar och utför den operativa kontrollen och tillsynen av djurhälsopersonal.

Målet är att på ett samlat ställe lämna information om kontrollområdet, t.ex. gällande regelverk, kontaktpersoner, ansvarsfördelning, och genomförandet av den operativa kontrollen. På detta sätt skapas förutsättningar för en operativ kontroll som kännetecknas av hög effektivitet och god kvalitet.

Vägledningen består av en allmän del som ger övergripande vägledning av kontroll av djurhälsopersonal. I bilagorna finns checklistor som kompletterar den allmänna delen och gäller specifikt för den enskilda typen av djurhälsopersonal. Till checklistorna finns också bilagor som är tänkta att hjälpa länsstyrelsen med hur Jordbruksverkets föreskrifter bör tolkas och tillämpas i praktiken.

Vägledningar är inte rättsligt bindande, utan är exempel och rekommendationer som kan vara till hjälp vid bedömning och tillämpning av lagstiftningen. Vägledningen utesluter inte andra handlingssätt för att uppnå det resultat som avses med lagstiftningen. Om en föreskrift blir föremål för bedömning i domstol, till exempel om ett myndighetsbeslut i ett ärende överklagas, blir domstolsavgörandet vägledande för tolkningen. EU-domstolen har tolkningsföreträde vad gäller tolkningen av EU:s rättsakter.

1.2 Beskrivning av kontrollområdet

Kontrollvägledningen handlar om kontroll av djurhälsopersonal. De som tillhör djurhälsopersonalen är personer med legitimation eller godkännande att utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Resultatet av kontroll av djurhälsopersonal kan också fungera som underlag för kontroll av djurhållares hantering av läkemedel. En beskrivning av dessa kontrollpunkter finns i Kontrollvägledning – djurhållares hantering av läkemedel.

Kontrollvägledningen finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats.

1.3 Syfte med kontrollen

Kontroll av djurhälsopersonal syftar till att säkerställa att lagstiftning inom området följs.

Kontrollen av djurhälsopersonal ska säkerställa att samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet tillgodoses. Syftet är också att kontrollen av djurhälsopersonal ska bidra till en god och säker djurvård och en god djurhälsa.

Detta sker genom att kontrollera om djurhälsopersonalen följer gällande lagstiftning.

Om avvikelser hittas bedömer länsstyrelsen vilka av dessa som behöver åtgärdas. Djurhälsopersonalen kan exempelvis åta sig att åtgärda avvikelserna inom en viss tid. Hantering av avvikelser som konstaterats vid kontrollen beskrivs i kapitel 10.

2 Kontaktfunktioner/ kontaktpersoner

2.1 Kontaktfunktioner/kontaktpersoner vid Jordbruksverket

Internationella frågor och djurhälsopersonalenheten

Djuravdelningen

Kundtjänst 0771-223 223

E-post: veterinarfragor@jordbruksverket.se

Webbplats: <https://jordbruksverket.se/>

2.2 Information om andra lämpliga kontaktpersoner/myndigheter/organ

Läkemedelsverket

Box 26

751 03 Uppsala

Telefon 018-17 46 00

E-post: registrator@lakemedelsverket.se

Webbplats: <https://www.lakemedelsverket.se/sv>

E-hälsomyndigheten

Box 913

391 29 Kalmar

Telefon: 010-458 62 00

E-post: registrator@ehalsomyndigheten.se

Webbplats: <https://www.ehalsomyndigheten.se>

Livsmedelsverket

Box 622

751 26 Uppsala

Telefon 018-17 55 00

E-post: livsmedelsverket@slv.se

Webbplats: <https://www.livsmedelsverket.se/>

3 Definitioner

3.1 Offentlig kontroll

Med offentlig kontroll menas den verksamhet som behöriga myndigheter och kontrollorgan eller fysiska personer som har i uppgift att kontrollera att aktörer följer gällande regler och myndighetsbeslut. Kontroll av att djur eller varor uppfyller krav i gällande regelverk är också offentlig kontroll. Begreppet offentlig kontroll omfattar även de kontroller som görs i samband med att intyg eller officiella attesteringar utfärdas.

3.2 Operativ kontroll

Med operativ kontroll avses de behöriga kontrollmyndigheternas verksamhet med oberoende och självständig granskning av kontrollobjekt. Den operativa kontrollen innebär alltid ett inslag av myndighetsutövning och kräver därför lagstöd. I lagstödet kan operativ kontroll vara beskrivet som tillsyn, offentlig kontroll eller inspektion.

3.2.1 Administrativ kontroll

Med administrativ kontroll menas kontroll av insända handlingar, till exempel kontroll av anmälan om villkorad läkemedelsanvändning och kontroll av djurhälsopersonalens dokumentation¹. Det kan också vara uppgifter om veterinärens förskrivning från andra källor.

3.2.2 Fysisk kontroll

Kontroll av djurhälsopersonal på dennes arbetsplats, ute på gård eller vid digitalt möte med kontrollobjektet.

3.3 Kontrollobjekt

Kontrollobjekt är den eller det som är föremål för kontroll och kan vara en aktör, ett djur eller en vara. Med kontrollobjekt i denna vägledning menas djurhälsopersonal.

---

¹ Av 5 kap 3 § 2 lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård framgår bland annat att länsstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet har i den utsträckning det behövs för tillsynen rätt att få ta del av eller tillfälligt omhänderta handlingar.

3.4 Djurhälsopersonal

Med *djurhälsopersonal* menas personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som

- har legitimation som veterinär eller djursjukskötare,
- har godkännande som hovslagare,
- har legitimation som tandläkare, sjuksköterska och fysioterapeut/sjukgymnast och är godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård,
- har särskilt tillstånd att utöva veterinär- eller djursjukskötaryrket eller
- tillfälligt utövar något av yrkena ovan i Sverige.

3.5 Djurens hälso- och sjukvård

Djurens hälso- och sjukvård definieras som åtgärder som genomförs för att medicinskt förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom, skada eller därmed jämförbart tillstånd hos djur. Med djurens hälso- och sjukvård jämföras även utförande av operativa ingrepp eller givande av injektioner till djur i andra syften än de som följer av ovan. Djurförsök enligt 1 kap. 4 § djurskyddslagen (2018:1192) omfattas inte av begreppet.

3.6 Kontrollpunkter

Med kontrollpunkter menas i denna vägledning de olika checkpunkter som ingår i den operativa kontrollens checklista.

3.7 Andra begrepp

Andra begrepp som nämns i denna vägledning har samma betydelse som i

- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:19) om djurhälsopersonal (saknr. D33),
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:20) om den som utan att tillhöra djurhälsopersonalen yrkesmässigt utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt om veterinärs tillhandahållande av läkemedel till sådana personer (saknr. D34),
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:21) om veterinärers ordination av läkemedel, djurhållares registrering av uppgifter samt operativa ingrepp som en djurhållare får utföra, (saknr. D35),

- och förordning (EU) 2019/6², den s.k. VMP-förordningen.

4 Tillämplig lagstiftning

4.1 Kort beskrivning av regelverket

Regelverket finns tillgängligt på Jordbruksverkets webbplats under Veterinära författningshandboken. Svensk lagstiftning finns tillgänglig på riksdagens webbplats och EU-lagstiftningen finns tillgänglig på EUR-lex.

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG (VMP-förordningen)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 av den 12 juni 2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 2021/963 av den 10 juni 2021 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 och (EU) 2019/6 vad gäller identifiering och registrering av hästdjur och om fastställande av förlagor till identitetshandlingar för dessa djur
- Kommissionens förordning (EG) nr 1950/2006 av den 13 december 2006 om upprättande av en förteckning över substanser som är väsentliga för behandling av hästdjur samt substanser som medför ytterligare kliniska fördelar, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/82/EG om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 470/2009 av den 6 maj 2009 om gemenskapsförfaranden för att fastställa gränsvärden för farmakologiskt verksamma ämnen i animaliska livsmedel samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 2377/90 och ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/82/EG och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004
- Kommissionens förordning (EU) nr 37/2010 av den 22 december 2009 om farmakologiskt aktiva substanser och deras klassificering med avseende på MRL-värden i animaliska livsmedel

---

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG.

- Lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård
- Förordning (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård
- Lag (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer
- Förordning (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2009:83) om behörigheter för djurhälsopersonal (saknr. C23)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:19) om djurhälsopersonal (saknr. D33)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:20) om den som utan att tillhöra djurhälsopersonalen yrkesmässigt utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt om veterinärs tillhandahållande av läkemedel till sådana personer (saknr. D34)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:21) om veterinärers ordination av läkemedel, djurhållares registrering av uppgifter samt operativa ingrepp som en djurhållare får utföra (saknr. D35)
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:7) om veterinärers skyldighet att lämna uppgifter om ordinerade eller förskrivna antimikrobiella läkemedel (saknr. D36)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2010:62) om offentlig kontroll av djurhälsopersonal (saknr. C24)

4.2 Referensmaterial

Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) har tagit fram ett dokument om förständig och ansvarsfull användning av antibiotika, ”Kategorisering av antibiotika för användning till djur för förständig och ansvarsfull användning”, som finns på EMA:s webbplats. Dokumentet bygger på AMEG³-rapporten (2019) *Categorisation of antibiotics in the European Union*, (EMA/CVMP/CHMP/682198/2017).

Mer information om antibiotikaresistens finns på Jordbruksverkets webbplats.

Sveriges Veterinärförbund har tagit fram flera policys och riktlinjer. De har bl.a. en antibiotikapolicy. De har också tagit fram olika riktlinjer som gäller bl.a. förskrivning av antiparasitära läkemedel, journalföring, djurskydd, alternativ

---

³ *Antimicrobial Advice ad hoc Expert Group*

medicin, kastration samt sedering och anestesi. Dessa går att hitta via Sveriges veterinärförbund, <https://www.svf.se/veterinarmedicin/svfs-riktlinjer>.

5 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

5.1 Beskrivning av Jordbruksverkets ansvar

Jordbruksverket ansvarar för att besluta om legitimationer och godkännanden för arbete inom djurens hälso- och sjukvård. Jordbruksverket verkställer också beslut från Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård som gäller olika typer av disciplinpåföljder för djurhälsopersonal.

Jordbruksverket ansvarar för regelverket och samordnar länsstyrelsernas tillsyn och lämnar stöd, råd och vägledning till länsstyrelserna, se 5 kap. 2-3 §§ förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Jordbruksverket ansvarar för att underhålla de två registren Vet@Bas och DAWA djursjukdata, som kan användas vid den operativa kontrollen.

Tillsammans med länsstyrelserna ansvarar Jordbruksverket för att underlätta för djurhälsopersonalen att fullgöra sina skyldigheter enligt gällande lagstiftning genom att bl.a. ge rådgivning och information.

5.2 Övergripande beskrivning av länsstyrelsernas ansvar

Länsstyrelserna ansvarar för att:

- Utföra kontroll av kontrollobjekten inom respektive län. Länsstyrelser får komma överens om att överföra kontrollen över viss verksamhet mellan sig (se 5 kap. 1 § förordning (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård).
- Varje år genomföra en uppföljning och utvärdering av föregående års kontroll av djurhälsopersonal (se 5 § Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2010:62) om offentlig kontroll av djurhälsopersonal, saknr. C24).
- Varje år fastställa en plan för det kommande verksamhetsårets kontroll av djurhälsopersonal och göra en dokumenterad prioritering av kontrollobjekten inom sitt län utifrån en riskbedömning (se 6 § Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2010:62) om offentlig kontroll av djurhälsopersonal, saknr. C24).
- Årligen lämna uppgifter om sin kontroll av djurhälsopersonal till Jordbruksverket. Detta ska göras senast den 1 februari året efter att kontrollen har genomförts. Jordbruksverkets anvisningar för rapporteringen ska följas (se

7-8 §§ Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2010:62) om offentlig kontroll av djurhälsopersonal, saknr. C24).

- Utöver de register över djurhälsopersonal som Jordbruksverket tillhandahåller, ha en förteckning över de uppgifter som man bedömer vara relevanta för genomförandet och utvärderingen av kontrollen (se 4 § Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2010:62) om offentlig kontroll av djurhälsopersonal, saknr. C24).

5.3 Övergripande beskrivning av övriga myndigheters ansvar

Läkemedelsverket ansvarar bland annat för att godkänna veterinära läkemedel, besluta om karenstider och att bevilja läkemedelslicenser. Vissa läkemedel godkänns gemensamt inom EU av den europeiska läkemedelsmyndigheten.

E-hälsomyndigheten ansvarar för att lagra och förmedla de elektroniska recepten på ett säkert sätt. Recepten lagras i en receptdepå där uppgifterna ligger till grund för expediering hos apotek.

Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård prövar frågor om disciplinpåföljd gällande djurhälsopersonal.

6 Kontrollobjekten

6.1 Kort beskrivning av kontrollobjekten

Med kontrollobjekt i denna vägledning menas en person som tillhör djurhälsopersonalen och är yrkesverksam inom länet. Läs mer om vilka som tillhör djurhälsopersonalen under avsnitt 3.4 Djurhälsopersonal.

6.2 Övriga yrkesverksamma personer

Den som inte tillhör djurhälsopersonalen står inte under samma kontroll som djurhälsopersonalen. I regeringens proposition⁴ framgår det att om tillsynsmyndigheten, i detta fall länsstyrelsen, i sitt tillsynsarbete uppmärksammar att någon som inte tillhör djurhälsopersonalen bedriver verksamhet som står i strid med lagstiftningen bör myndigheten ha till uppgift att polisanmäla detta.

---

⁴ Verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, prop. 2008/09:94.

7 Riskanalys

7.1 Den operativa kontrollen ska grundas på riskanalys

En riskanalys skapar förutsättningar för en effektiv kontroll av god kvalitet. Därför ska all operativ kontroll grundas på en dokumenterad och fastställd riskanalys. Den operativa kontrollen är riskbaserad vilket betyder att kontrollfrekvens och kontrollens omfattning beror på riskens storlek.

Det är viktigt att prioritera kontrollen av de verksamheter där det finns störst risk. Det finns olika sätt att värdera risk avseende verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård. Riskbedömningen är dynamisk och kommer sannolikt ändras på sikt utifrån den samlade kunskap kontrollen, ny forskning eller andra erfarenheter ger.

Varje länsstyrelse ska göra en prioritering av kontrollobjekten utifrån riskanalysen. Mot denna bakgrund kan en länsstyrelse avgöra lämpliga kontrollintervall för kontrollobjekt i länet

Där bör länsstyrelsen utgå från regionala faktorer och sin kännedom om yrkesverksam djurhälsopersonal i länet. Länsstyrelsen ska dokumentera vilka principer som legat till grund för urvalet av kontrollobjekt.

Följande faktorer bör ingå i länsstyrelsens riskanalys:

- regelverket (komplexitet, nytt/gammalt),
- kontrollobjekten (resultat vid tidigare kontroll, egna åtgärder för att säkerställa korrekthet, kompetens etc.),
- konsekvenser av eventuella felaktigheter (t.ex. ökad antibiotikaresistens, resistens mot antiparasitära medel, rests substans i primärprodukt, felbehandling),
- övrigt som anses viktigt för en riskanalys inom kontrollområdet.

Varje länsstyrelse ska göra en prioritering av kontrollobjekten utifrån en riskanalys. Jordbruksverket har också lämnat allmänna råd kring kontrollintervallet av de olika yrkeskategorierna se de allmänna råden till 8 § Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2010:62) om offentlig kontroll av djurhälsopersonal, (saknr. C24).

8 Hur förbereds den operativa kontrollen?

8.1 Kontrollplan för den operativa kontrollen

Med hjälp av den årliga uppföljningen och utvärdering av föregående verksamhetsårs kontroll av djurhälsopersonal bör länsstyrelsen fastställa en kontrollplan för den operativa kontrollen för det kommande verksamhetsåret.

Vid upprättandet av denna plan bör hänsyn tas till resultatet av genomförd riskanalys. Med utgångspunkt i riskanalysen beslutar sedan den operativa myndigheten hur många kontrollbesök som ska utföras under året och vilka verksamheter som ska inspekteras i första hand.

Planen ska minst innehålla följande:

- De eventuella brister som kommit fram vid utvärderingen av föregående verksamhetsårs kontroller och hur bristerna ska åtgärdas.
- Den planerade kontroll av djurhälsopersonal som länsstyrelsen avser att utföra under året.
- Vilka resurser som krävs, främst i form av personal, för att länsstyrelsen ska kunna utföra kontrollen och en bedömning av om kraven är uppfyllda för kommande år.

Länsstyrelserna ska varje år lämna de uppgifter om sina kontroller av djurhälsopersonal som Jordbruksverket begär, se 7 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om offentlig kontroll av djurhälsopersonal (saknr. C24).

8.2 Framtagande av kontrollprotokoll (checklista) med kontrollpunkter

Den operativa kontrollen bör baseras på ett kontrollprotokoll (checklista) som är dokumenterad och fastställd. Kontrollprotokollet bör tas fram med gällande lagstiftning och kontrollvägledning som grund. Länsstyrelsen kan vid behov ta fram ett aktuellt protokoll med utgångspunkt i Jordbruksverkets checklista och bilaga till checklistan.

De kontrollpunkter som finns föreslagna i checklistan finns att ladda ner från Jordbruksverkets webbplats. Där finns även förtydligande bilagor för hjälp med tolkning av nämnda kontrollpunkter.

Utöver dessa punkter kan kontrollobjekten informeras om regler som är mer verksamhetsinriktade, t.ex. hur viktigt det är att all djurhälsopersonal håller sig uppdaterad kring epizootiska sjukdomar, smittskydd och hygienregler.

Veterinärer bör informeras om var i länet närmaste epizootiutrustning finns och hur den fungerar. De bör också uppmanas att veta var epizootihandboken⁵ (Nationell beredskapsplan för epizootier) finns tillgänglig och att de regelbundet läser denna för att på bästa sätt vara förberedda och agera korrekt vid ett eventuellt epizootiutbrott.

8.3 Förberedelse av den operativa kontrollen

Länsstyrelsen bör ta fram de uppgifter som finns på länsstyrelsen om aktuellt kontrollobjekt.

Länsstyrelsen bör också titta på resultat från tidigare kontroller. Har det funnits brister som kontrollobjektet lovat att åtgärda, som inte kontrollerats på plats efter det, bör detta särskilt uppmärksammas vid kontrollen.

8.4 Möjligheter till samordnad operativ kontroll

Ett viktigt mål för all operativ kontroll är att den administrativa bördan för kontrollobjekten ska vara så liten som möjligt. Ett led i detta är att, där så är möjligt, samordna operativ kontroll inom flera områden för att därigenom hålla nere antalet besök hos kontrollobjektet.

Den operativa kontrollen ska genomföras effektivt men om möjligt anpassas så den inte i onödan påverkar veterinärens verksamhet negativt eller lägger onödig administrativ börda på veterinären. Det kan t.ex. handla om när under dagen kontrollen utförs.

Kontroll av djurhälsopersonal kan samordnas tillsammans med kontroll av särskilda hygienregler för verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård som bedriver veterinärmedicinsk vård.

8.5 Centrala register tillgängliga för den operativa kontrollen

I Jordbruksverkets register över djurhälsopersonal, Vet@Bas, finns namn, adress, telefonnummer och djurhälsopersonalens arbetsplats. Detta register uppdateras kontinuerligt då djurhälsopersonalen är skyldiga att lämna uppgifter till

---

⁵ Epizootihandboken är vid denna tidpunkt (när vägledningen skrivs) under uppdatering. Den finns annars på Jordbruksverkets webbplats. Kontakta Beredskapsenheten på Jordbruksverket för ytterligare information.

Jordbruksverket om att de bytt adress och/eller arbetsplats. Länsstyrelsen har genom behörighet tillgång till detta register.

Jordbruksverket har ett register för inrapporterade behandlingar med antimikrobiella läkemedel. En veterinär ska rapportera ordination av antimikrobiella medel senast den 15:e i månaden efter att veterinären ordinerat läkemedlet. Användning av antimikrobiella läkemedel inom villkorad läkemedelsanvändning ska rapporteras senast den 15:e i månaden efter att användningen journalförts. Ordination och användning av antimikrobiella läkemedel till gris, höns, slaktkyckling, kalkon och nötkreatur ska rapporteras från och med 2023. Ordination och användning av antimikrobiella läkemedel till ankor, fisk, får, get, gås, häst och kanin för köttproduktion ska rapporteras från och med 2026. Ordination och användning av antimikrobiella läkemedel till hund, katt och mink ska rapporteras från och med 2029. Detta regleras i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:7) om veterinärers skyldighet att lämna uppgifter om ordinerade eller förskrivna antimikrobiella läkemedel (saknr. D36).

I verktyget DAWA djursjukdata går det att söka information om inrapporterad ordination och användning av antimikrobiella medel i tre olika kategorier. I den första kategorin söker man till exempel på veterinär, anläggningsnummer och diagnos. I den andra kategorin söker man på förskrivna läkemedel och i den tredje kategorin söker man på villkorad läkemedelsanvändning.

Länsstyrelsen ska ha en förteckning över de uppgifter som de bedömer vara relevanta för genomförandet och utvärderingen av kontrollen. Exempel på sådana uppgifter är datum för senaste kontroll, information om kontrollobjektet som länsstyrelsen bedömer är användbar vid riskvärdering, utförligare information om verksamhetens art och uppgifter om eventuell provotid.

Läkemedelsverket ansvarar för register över godkända veterinära läkemedel, karenstider och licenser.

E-hälsomyndigheten lagrar e-recept i en receptdepå i 15 månader efter förskrivning. Där sparas information om allt som skrivs ut på recept: förskrivande veterinär, datum för förskrivning samt expediering av läkemedel/rekvisition.

9 Genomförande av den operativa kontrollen

9.1 Föranmälan

Jordbruksverkets vägleder i beslut från den 18 mars 2021 med diarienummer 6.1.17-04432/2021 enligt följande när det gäller föranmälan eller så kallad avisering av kontroll:

- Vid planerade kontroller (exempelvis så kallade ordinarie kontroller eller normalkontroll) bör en föransökan göras för att skapa goda förutsättningar för kontrollen.
- Vid uppföljande kontroller bör syftet och vad som ska kontrolleras avgöra om det är lämpligt att föransöka eller inte. Föransökan bör dock inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande.
- Vid kontroll som utförs med anledning av anmälan bör inte någon föransökan göras.
- Vid revisioner eller kontroller som tar längre tid i anspråk, som exempelvis en systematisk genomgång av företagets rutiner, är det motiverat att föransöka kontrollen och i de fallen gärna i god tid.

När det gäller den regelbundna, rutinmässiga kontrollen som länsstyrelsen har planerat att genomföra bedömer vi att denna kan och bör föransökas. Att vi bedömer att denna kontroll kan föransökas baserar vi delvis på att det i dessa fall inte finns skäl för att utgå från att det finns brister hos kontrollobjekten. Vi bedömer även att om det finns underliggande brister, tillfälliga eller systematiska, märks dessa oftast även om snabba åtgärder har gjorts. Vår slutsats är därför att fördelarna med att föransöka dessa kontroller är fler än nackdelarna. Vid kontroller som görs rutinmässigt bör därför en föransökan göras för att skapa goda förutsättningar för kontrollen.

Vid uppföljande kontroller bör syftet och vad som ska kontrolleras avgöra om föransökan bör göras eller inte. Vid exempelvis kontroll av om djurhälsopersonal har genomfört vissa tekniska åtgärder som installationer eller liknande kan föransökan göras utan att det får en negativ effekt på kontrollens syfte. Vid kontroll av andra aspekter kan däremot en föransökan få en negativ effekt på kontrollens syfte.

I bedömningen om föransökan är lämplig eller inte kan även vägas in vilken riskkategori kontrollobjektet är klassat i. Om det är lämpligt eller inte att göra en föransökan vid uppföljande kontroller bör alltså bedömas från fall till fall.

När det gäller kontroller som görs som följd av anmälningar eller klagomål bedömer vi att det inte är lämpligt att dessa kontroller föransöks. I dessa fall finns det skäl att misstänka att det finns brister hos den som ska kontrolleras och en föransökan skulle kunna göra det lättare att dölja dessa brister och risken är då att de inte kommer att åtgärdas. Vår bedömning är att nackdelarna med föransökan vid anmälningsärenden väger tyngre än fördelarna.

Vid revisioner eller kontroller som omfattar en systematisk genomgång av rutiner är det motiverat att föransöka kontrollen och i de fallen gärna i god tid. Andra skäl

till föranmälan av kontroll kan vara att kontrollen kommer ta längre tid, exempelvis om kontroll av fler lagstiftningsområden sker samtidigt, om kontrollobjektets arbetsplats ligger avsides eller där kontrollobjektet har oregelbundna tider. En motivering till varför föranmälan bedömdes som nödvändig bör anges i kontrollrapporten.

9.2 Genomförande av kontrollen

I genomförandet av den operativa kontrollen bör länsstyrelsen utöver kontroll av regelefterlevnad lägga vikt vid att djurhälsopersonalen ska få en helhetssyn som främjar deras eget ansvarstagande inom kontrollområdet exempelvis vad gäller förebyggande arbete med att förbättra djurs och människors hälsa samt att stärka åtgärderna mot antimikrobiell resistens.

Detta kan exempelvis ske genom en god kommunikation och möjlighet till dialog vid kontrolltillfället där djurhälsopersonalen har möjlighet att ställa frågor. Av 5 kap. 2 § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård framgår att en tillsynsmyndighet ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för dem som tillhör djurhälsopersonalen att utföra sina skyldigheter enligt lagstiftningen.

Vid kontrollen ska kontrollobjektet ge den hjälp som behövs för att tillsynen ska kunna genomföras. Det kan gälla att förse länsstyrelsen med de upplysningar och eventuella dokument som krävs, samt att ge kontrollpersonalen tillgång till relevanta utrymmen för kontroll. Om djurhälsopersonalen vid föranmälan eller när kontrollen ska påbörjas inte vill att den ska genomföras bör länsstyrelsen upplysa om att den som är föremål för kontroll är skyldig att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Detta framgår av 5 kap. 3 och 5 §§ lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Uppstår trots denna upplysning problem där djurhälsopersonalen inte medverkar så att kontrollen kan genomföras kan länsstyrelsen informera om att polis kan tillkallas så att kontrollen kan genomföras. Hjälp kan begäras av polismyndigheten enligt 5 kap. 6 § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

9.3 Dokumentationskrav

Länsstyrelsen ska upprätta skriftlig dokumentation om varje offentlig kontroll som utförs. Dokumentationen kan vara i pappersform eller i elektronisk form.

Det är viktigt att dokumentera alla uppgifter vid kontrollen: skriv anteckningar, ta foton, eller filma. Andra personer, exempelvis veterinären, djursjukskötaren eller en domstol, behöver kunna förstå vad som kommit fram vid kontrollen och vad som legat till grund för länsstyrelsens bedömning. Var extra noggrann om det finns brister och när förhållanden som kan komma att ändras dokumenteras.

När länsstyrelsen gör en administrativ dokumentkontroll ska denna kontroll dokumenteras på lämpligt sätt.

När kontrollen avslutas ska djurhälsopersonalen få information om vad som kommit fram under kontrollen. Om avvikelser har upptäckts som behöver åtgärdas bör det framgå i informationen och hur kontrollen ska följas upp.

Kontrollobjektet ska få del av kontrollrapporten så snart som möjligt.

En kontrollrapport från en fysisk kontroll bör innehålla följande uppgifter:

- En beskrivning av syftet med kontrollen.
- Tid och plats för kontrollen.
- Om och i så fall när kontrollen aviserats.
- Vilka som var närvarande vid kontrollen.
- Hur kontrollen utfördes och vad som framkom.
- Länsstyrelsens bedömning och vilka åtgärder som länsstyrelsen avser att vidta med anledning av det som framkom vid kontrollen.
- Allmän information om den lagstiftning kontrollobjektets verksamhet omfattas av samt att den som är ansvarig för verksamheten är skyldig att känna till och följa gällande bestämmelser.

10 Hantering av avvikelser som konstateras vid den operativa kontrollen

10.1 Kontrollmyndighetens ansvar att följa upp avvikelser

Länsstyrelsen har ansvar för att följa upp att avvikelser som konstateras i kontrollen åtgärdas av kontrollobjektet. Om avvikelser hittas i den operativa kontrollen krävs ett förnyat besök eller administrativ uppföljning. Uppföljning kan vid lämpliga fall även ske vid nästa planerade kontroll. Länsstyrelsen får själv ta ställning till när ett förnyat besök är motiverat enligt bedömningsgrunderna och inom vilken tidsram det ska göras.

10.2 Vilka avvikelser som bör innebära ett förnyat besök (toleransnivå etc.)

Om avvikelser konstateras vid kontrollen ska dessa följas upp inom en bestämd och rimlig tid.

När länsstyrelsen tar ställning till hur åtgärderna som djurhälsopersonalen ska genomföra för att avhjälpa avvikelsen ska följas upp, bör länsstyrelsen ta hänsyn till följande:

- avvikelsens allvarlighet,
- djurhälsopersonalens inställning till den påtalade avvikelsen, och
- kontrollmyndighetens tidigare erfarenheter från kontrollobjektet.

En mer allvarlig avvikelse kan till exempel kräva en uppföljande kontroll på plats. Vissa andra typer av avvikelser kan följas upp genom en administrativ kontroll av dokument som foton och journaler.

10.3 Förelägganden

Av 5 kap. 7 § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård framgår att en tillsynsmyndighet får besluta om förelägganden för att lagstiftningen ska följas. Förelägganden får förenas med vite och bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Förelägganden bör användas om djurhälsopersonalen inte vill åtgärda bristerna, och om tidigare brister inte åtgärdats vid ett förnyat besök.

I uttrycket föreläggande ingår både förelägganden som ålägger djurhälsopersonalen att göra något och förelägganden som förbjuder dem att göra något. Ett föreläggande ska vara formulerat så tydligt att mottagaren inte kan missförstå vad som krävs av denne. Att skriva tydligt vilken avvikelse som ska åtgärdas och vilket resultat som förväntas av djurhälsopersonalen innebär dock inte att alltid att länsstyrelsen bör ange exakt hur avvikelsen ska avhjälpas, om det finns olika sätt att åtgärda den.

Om inte djurhälsopersonalen åtgärdat avvikelsen vid den tidpunkt de själva sagt att saken ska vara åtgärdad kan länsstyrelsen överväga andra åtgärder. Det kan till exempel vara att kombinera föreläggandet med vite.

10.4 Disciplinpåföljd och återkallelse av behörighet m.m.

Om någon som tillhör djurhälsopersonalen försummat sina skyldigheter vid verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och länsstyrelsen anser att det finns skäl för disciplinpåföljd, dvs. erinran eller varning, kan länsstyrelsen anmäla detta till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. Ansvarsnämnden bedömer om det skett fel i den veterinärmedicinska delen av yrkesutövningen. Det framgår av 5 kap. 8 § andra stycket lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Om länsstyrelsen bedömer att det finns skäl för beslut om prøvotid, återkallelse av legitimation eller annan behörighet eller begränsning av förskrivningsrätt kan den överlämna anmälan till Jordbruksverket.

Innan ärendet lämnas till Jordbruksverket för bedömning behöver det utredas av länsstyrelsen och av anmälan ska det tydligt framgå vilka brister som finns och belägg som styrker dessa brister.

Jordbruksverket gör en bedömning av om ärendet ska anmälas till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård prövar i sin tur om det finns skäl för beslut om prøvotid, återkallelse av legitimation eller annan behörighet eller begränsning av förskrivningsrätt, se 5 kap. 8 § första stycket lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

10.5 Överprövning av beslut

Länsstyrelsens beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om beslutet gäller ett föreläggande, se 8 kap. 11 § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Andra beslut enligt lagen får inte överklagas. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som länsstyrelsen meddelar med stöd av denna lag gäller omedelbart om inte annat bestäms, se 8 kap. 12 § lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

10.6 Åtalsanmälan

Om länsstyrelsen finner att någon som tillhör djurhälsopersonalen är skäligen misstänkt för att i sin yrkesutövning ha begått ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse, ska länsstyrelsen göra åtalsanmälan, se 5 kap. 9 § lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Om länsstyrelsen åtalsanmäler en person som tillhör djurhälsopersonalen bör en kopia skickas till Jordbruksverket, Internationella frågor och djurhälsopersonalenheten.

Personer som är yrkesverksamma inom djurens hälso- och sjukvård men inte tillhör djurhälsopersonalen, kan straffas bl.a. om de bryter mot behandlingsförbudet, försenar att ett djur kommer till veterinär för behandling eller tillfogar ett djur lidande eller skada som inte är ringa, se 8 kap. 4 § lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

11 Jordbruksverkets behov av uppföljning

11.1 Generell beskrivning av behovet

Länsstyrelserna ska redogöra för sin kontroll av djurhälsopersonal. För att Jordbruksverket ska kunna göra en bra uppföljning av kontrollen och för att förbättra stödet till länsstyrelserna ska resultatet av utförda kontroller årligen rapporteras till Jordbruksverket. Rapporteringen ska innehålla de uppgifter som Jordbruksverket begär och ske enligt de anvisningar som Jordbruksverket lämnar. Rapporteringen av kontrollresultatet ska göras senast den 1 februari året efter det att kontrollen har genomförts.

Om länsstyrelsen noterar att vissa avvikelser i efterlevnaden förekommer hos flera verksamma kontrollobjekt bör detta rapporteras till Jordbruksverket så snart det är möjligt eftersom informationsinsatser kan behövas. Exempel på information är utskick till djurhälsopersonalen eller informationsinsatser på annat sätt.

11.2 Lämplig form för återrapportering

Länsstyrelserna återrapporterar årligen till Jordbruksverket senast den 1 februari i samband med den Årliga rapporten, se 7 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:62) om offentlig kontroll av djurhälsopersonal (saknr. C24).

12 Avsnitt om kontrollpunkter

12.1 Kontrollpunkterna

Till denna vägledning finns bilagor (checklistor) med förslag på kontrollpunkter. Med kontrollpunkter menas de olika checkpunkter som kan ingå i den operativa kontrollen.

12.2 Samverkan inom kontrollområdet

Jordbruksverket och länsstyrelserna har kontinuerliga avstämningsmöten i form av referensgrupper inom 28-nätverket. Länsstyrelserna har även egna forum för samverkan inom kontrollområdet.